

Uveljavljanje ločitvenih pravic v insolvenčnih postopkih

DR. LOJZE UDE,
redni profesor na Pravni fakulteti
Univerze v Ljubljani, direktor Inštituta za
primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v
Ljubljani

1. Uvod

1.1. Ločitvene pravice, to je pravice do posebnega prednostnega poplačila iz določenega premoženja insolventnega dolžnika pred plačilom drugih upnikov tega dolžnika iz istega premoženja (določbe prvega odstavka 19. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, Uradni list RS, št. 126/2007, 40/2009, 59/2009, 52/2010, 106/2010 in 26/2011, v nadaljevanju: ZFPPIPP), imajo svoj temelj predvsem v zastavni pravici, pridržni pravici, v pravici fiduciarja v primeru prenosa lastninske pravice v zavarovanje (fiducija *cum creditore*), v odstopu terjatve v zavarovanje idr.¹

1.2. Po sprejemu Zakona o finančnih zavarovanjih (Uradni list RS, št. 47/2004 in 68/2006, v nadaljevanju: ZFZ), ki ga je Slovenija sprejela zaradi vstopa v EU in zahteve po še večjem zavarovanju finančnih institucij,² so se poleg klasičnih oblik zavarovanja terjatev in ločitvenih pravic pojavile še druge oblike, na primer pravica do zunajsodne prodaje zastavljenega finančnega instrumenta ali celo do pridobitve pravice na zagotovljenem finančnem instrumentu s

¹ Glej Bužinel Matelič, S., Uveljavljanje ločitvenih pravic v stečajnem postopku, magistrska naloga, Ljubljana 2010, str. 12–26; Plavšak, N., Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, razširjena uvodna pojasnila k zakonu, GV Založba, Ljubljana 2008, str. 34, Vrenčur, R., Stvarnopravni zakonik in stečajno pravo, Podjetje in delo, št. 6/2002, str. 1404; isti, Ureditev fiduciarnega prenosa lastninske pravice v zavarovanje v novem slovenskem pravu, Pravna praksa, št. 42/2003, Juhart, M., Stvarnopravni zakonik s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 597.

² V okviru EU je v gospodarskem sistemu izredno pomemben položaj bank in sploh finančnih institucij. Tudi v obdobju gospodarske krize, ki so jo v veliki meri povzročile prav finančne institucije s svojo kreditno politiko, je v bistvu intervencija držav EU usmerjena predvsem v sanacijo teh institucij. Zato ni presenetljiv njihov privilegiran položaj tudi v insolvenčnih postopkih.

strani prejemnika zavarovanja, če je tako določeno v pogodbi o finančnem zavarovanju in so seveda izpolnjeni pogoji za izvršitev zavarovanja.³ Zunajsodna prodaja je sicer v določenih primerih (glej tč. 2.1.) mogoča tudi po predpisih, veljavnih pred sprejemom ZFZ. Ta predpis pa je tudi z drugimi določbami v dobro finančnih institucij utrdil zunajsodno prodajo, poleg tega je uveljavil tudi možnost pridobiti pravico na finančnem instrumentu. Prejemniki imajo torej v zvezi z zastavljenimi finančnimi instrumenti prednosti, saj ostane pogodba o finančnem zavarovanju in na njeni podlagi pridobljene pravice, vključno s pravicami do izvršitve zavarovanja, po določbah 11. člena ZFZ v veljavi tudi po tem, ko se začne in traja proti prejemniku ali dajalcu finančnega zavarovanja postopek prisilne poravnave, stečaja ali neprostovoljne likvidacije. Tudi ZFPPIPP seveda upošteva to možnost zunajsodne prodaje premoženja, ki je predmet ločitvene pravice (na primer finančnih instrumentov).⁴

1.3. Po uveljavitvi ZFZ pa ostaja kot ena od osrednjih oblik zavarovanja terjatev hipoteka na nepremičninah, ki daje ločitvenemu upniku prednostni položaj pri poplačilu iz zastavljenega premoženja, seveda tudi pred upniki prednostnih terjatev, torej predvsem terjatev delavcev proti delodajalcu.

2. Ločitveni upniki in posebna stečajna masa

2.1. Ločitvena pravica je po določbi prvega odstavka 19. člena ZFPPIPP pravica upnika do plačila njegove terjatve iz določenega premoženja insolventnega dolžnika pred plačilom terjatev drugih upnikov iz tega premoženja. Ločitveni upnik je tisti upnik, ki v postopku zaradi insolventnosti uveljavlja terjatev, zavarovano z ločitveno pravico. Po splošnem pravilu, ki ga vsebujejo določba drugega odstavka 160. člena in prvega odstavka 279. člena ZFPPIPP, začetek postopka prisilne poravnave in stečajnega postopka na ločitveno pravico in terjatev, zavarovano z ločitveno pravico, ne vpliva. Izjema je ločitvena pravica, pridobljena v izvršilnem postopku v zadnjih dveh mesecih pred uvedbo stečajnega postopka, ki pa ni predmet tega obravnavanja. Upoštevati pa je treba, da ima ločitveni upnik lahko tudi po drugih pravilih, ki se uporabljajo za njegovo ločitveno pravico, pravico opraviti zunajsodno prodajo premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, zaradi plačila terjatve, zavarovane s to ločitveno pravico. Poleg upravičenj po ZFZ lahko zunaj sodnega postopka ločitveni upnik zunajsodno proda premoženje v primeru zastavne pravice na nematerializiranih vrednostnih papirjih, s katerimi se trguje na organiziranem trgu (določba 47. člena Zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih, Uradni list RS, št. 23/1999, 114/2006, 2/2007 in 58/2009, v nadaljevanju: ZNVP), pri zastavni pravici na premičnini, če je bil ob ustanovitvi zastavne pravice sklenjen dogovor o

³ Glej 8. člen ZFZ.

⁴ M. Šlamberger, Posebna pravila ločitvene pravice, ki se lahko uveljavljajo izvensodno, Pravna praksa, št. 17/2008, str. 9.

zunajsodni prodaji (določba 167. člena Stvarnopravnega zakonika, Uradni list RS, št. 87/2002, v nadaljevanju: SPZ), pri zastavni pravici na drugi premoženjski pravici, če je bil ob ustanovitvi zastavne pravice sklenjen dogovor o zunajsodni prodaji ali se tak dogovor domneva (191. člen SPZ v zvezi s 167. členom SPZ), in pri fiduciarnem prenosu lastninske pravice na nepremičnini v zavarovanje (drugi odstavek 204. člena v zvezi s 175. členom SPZ). Upnik, ki ima po splošnih pravilih, ki se uporabljajo za njegovo ločitveno pravico, pred začetkom stečajnega postopka pravico opraviti zunajsodno prodajo, to pravico obdrži tudi ob začetku stečajnega postopka (prvi odstavek 282. člena ZFPPIPP).⁵

2.2. Zaradi uresničitve pravic ločitvenih upnikov do prednostnega plačila njihovih terjatev iz določenega premoženja se oblikuje iz izkupička, doseženega z unovčenjem premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, posebna stečajna masa. Po drugem odstavku 225. člena ZFPPIPP je posebna stečajna masa premoženje, ki je predmet ločitvene pravice, ali denarno dobroimetje, doseženo z unovčenjem tega premoženja. V zvezi z vsakim premoženjem, ki je predmet ločitvene pravice, je treba po tretjem odstavku 225. člena ZFPPIPP oblikovati posebno stečajno maso ter to premoženje voditi in upravljati ločeno od premoženja, ki spada v splošno stečajno maso, in od premoženja, ki spada v druge posebne stečajne mase.⁶

3. Prijava ločitvene pravice

3.1. Po drugem odstavku 160. člena ZFPPIPP začetek postopka prisilne poravnave ne učinkuje za zavarovane in prednostne terjatve ter izločitvene pravice. Na zavarovano terjatev, torej na ločitveno pravico (zlasti na primer s hipoteko zavarovano terjatev) po 213. členu ZFPPIPP seveda tudi potrjena prisilna poravnava ne učinkuje.

3.2. Kadar je terjatev zavarovana z ločitveno pravico, mora upnik v stečajnem postopku v roku za prijavo te terjatve po prvem odstavku 298. člena ZFPPIPP prijaviti tudi ločitveno pravico. Če upnik ločitvene pravice ne prijavi v roku, ki ga določa 59. člen ZFPPIPP, ločitvena pravica po petem odstavku 298. člena ZFPPIPP preneha. Če v zakonskem roku ne prijavi niti terjatve niti ločitvene pravice, preneha po petem odstavku 296. člena ZFPPIPP tudi terjatev.⁷ V

⁵ Glej S. Bužinel Matelič, delo, cit. v op. 1, str. 38 in 44, in N. Plavšak, delo, cit. v op. 1, str. 196–198; glej tudi S. Prelič, Še o ločitveni pravici v stečajnem postopku, Podjetje in delo, št. 7/1995, str. 1039, M. Šlamberger, Klasifikacija terjatev po novem zakonu o insolventnosti, Pravna praksa, št. 3/2008, str. 9, isti, Posebna pravila za ločitvene pravice, ki se lahko uveljavljajo zunajsodno, Pravna praksa, št. 17/2008, str. 9; isti, Zunajsodna prodaja ali »zadržanje« zastavljenih vrednostnih papirjev, Pravna praksa, št. 39/2009, str. 6, L. Varanelli, Zastavna pravica v pravu gospodarskih družb, Pravna praksa, št. 18/2006, str. 6.

⁶ N. Plavšak, delo, cit. v op. 1, str. 168, S. Bužinel Matelič, delo, cit. v op. 1, str. 120 in 121.

⁷ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 335/95, z dne 22. 3. 1995; sodba in sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cpg 1082/97, z dne 26. 11. 1997; N. Plavšak, Učinki stečajnega postopka na terjatve, pravice in pogodbena razmerja, Podjetje in delo, št. 3/1997, str. 302.

omenjenih primerih, ko ima upnik zaradi uveljavitve svoje ločitvene pravice pravico opraviti zunaj sodno prodajo, pa po drugem odstavku 282. člena ZFPPIPP ni dolžan prijaviti niti terjatve niti ločitvene pravice.

3.3. Rok za prijavo ločitvene pravice je materialni prekluzivni rok. Dolžnost prijave velja tudi za primer, ko je ločitvena pravica nastala na podlagi pravnega posla z vpisom v zemljiško knjigo, če je torej terjatev zavarovana s hipoteko. Če hipotekarni upnik v prekluzivnem roku ne prijavi terjatve in ločitvene pravice oziroma hipoteke, preneha terjatev, s tem pa tudi zastavna pravica.

3.4. Tudi kadar stečajni dolžnik zastavi svojo stvar za tuji dolg, mora upnik v stečajnem postopku prijaviti terjatev in ločitveno pravico.

3.5. Po prvem odstavku 279. člena ZFPPIPP začetek stečajnega postopka ne vpliva na ločitveno pravico in terjatev, zavarovano s to ločitveno pravico. Materialnopravne posledice začetka stečajnega postopka, ki sicer nastanejo za terjatve upnikov, ne nastanejo za zavarovane terjatve. Posebna pravila pa seveda veljajo za ločitvene pravice, pridobljene v postopku izvršbe ali zavarovanja, ki jih vsebujeta člena 280 in 281 ZFPPIPP, vendar niso predmet obravnavanja tega sestavka.

3.6. Zastavlja se vprašanje, kakšen vpliv ima začetek stečajnega postopka na obrestovanje terjatev. Prej veljavni zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Uradni list RS, št. 67/93, 74/94 – odl. US, 25/97, 1/99, 52/99, 101/01 – odl. US, 42/02, 58/03 in 10/06 – odl. US, v nadaljevanju: ZPPSL) je v petem odstavku 131. člena vseboval določbo, da ločitvene pravice z dnem začetka stečajnega postopka nehalo veljati glede obresti, ki do dneva začetka stečajnega postopka še niso dospele. Posledično so bile te obresti le predmet poplačila iz splošne stečajne mase.⁸ ZFPPIPP ne vsebuje določbe, kot jo je vseboval ZPPSL v petem odstavku 131. člena. ZFPPIPP v 256. členu vsebuje le splošno določbo, ki se nanaša na obrestovanje terjatev in po kateri od terjatev upnikov, ki so se obrestovale do začetka stečajnega postopka, od začetka tega postopka dalje tečejo obresti po predpisani obrestni meri, v primeru pa, če se terjatev upnika pred njeno zapadlostjo ne obrestuje in terjatev ob začetku stečajnega postopka še ni zapadla, začnejo obresti po predpisani obrestni meri teči ob zapadlosti terjatve. Zastavlja se vprašanje, ali velja to splošno pravilo o obrestovanju terjatev tudi za terjatve, zavarovane z ločitveno pravico. Pravna teorija je doslej izoblikovala sprejemljivo stališče, da začetek stečajnega postopka ne vpliva na obrestovanje terjatev, zavarovanih z ločitveno pravico, saj prvi odstavek 279. člena ZFPPIPP pravi, da materialnopravne posledice začetka stečajnega postopka za ločitvene pravice ne veljajo. Taka materialnopravna posledica pa je tudi drugačen način obrestovanja terjatev v stečaju po določbah 256. člena ZFPPIPP. Po tem mnenju bi se morale obresti od

⁸ Glej sklep VS RS, opr. št. III Ips 37/2004, z dne 26. 10. 2004, sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. III Cpg 61/2001, z dne 11. 9. 2001 in sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. III Cpg 153/2005, z dne 10. 11. 2005.

terjatev, zavarovanih z ločitveno pravico, poplačati iz posebne stečajne mase, in sicer v višini obrestne mere, po kateri bi se terjatve obrestovale pred začetkom stečajnega postopka.⁹ To naj bi veljalo tudi za obresti, ki bi se natekle od začetka stečajnega postopka do prodaje premoženja in realizacije ločitvene oziroma prednostne poplačilne pravice.

4. Preizkus ločitvenih pravic

4.1. ZFPPIPP ureja postopek preizkusa terjatev v 61. do 63. členu, 65. do 67. členu, v prvem do četrtem odstavku 69. člena in v 70. do 72. členu ZFPPIPP. Te določbe veljajo tudi za prijavo in preizkus ločitvenih pravic. Sicer pa urejajo preizkus ločitvenih pravic določbe 303. do 306. člena ZFPPIPP. Po določbi tretjega odstavka 303. člena ZFPPIPP velja, da izjava o prerekanju zavarovane terjatve vsebuje tudi izjavo o prerekanju ločitvene pravice.

4.2. Če sodišče o priznanju zavarovane terjatve in ločitvene pravice še ni odločilo in terjatve ne prereka niti stečajni upravitelj, pa tudi nihče od upnikov, sodišče ugotovi, da sta terjatev in ločitvena pravica, s katero je zavarovana ta terjatev, priznani, ter stečajnemu dolžniku naloži prednostno plačilo te terjatve iz premoženja, ki je predmet ločitvene pravice (določbe 304. člena ZFPPIPP). Upnik, katerega ločitvena pravica je prerekana, pa mora v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev vložiti tožbo, s katero zahteva, da sodišče naloži stečajnemu dolžniku prednostno plačilo zavarovane terjatve iz premoženja, ki je predmet ločitvene pravice. Kadar je poleg ločitvene pravice prerekana tudi terjatev, mora upnik s tožbo iz prvega odstavka tega člena zahtevati tudi ugotovitev obstoja prerekane terjatve, ne glede na to, ali terjatev temelji na izvršilnem naslovu (določbe prvega in drugega odstavka 305. člena ZFPPIPP). Če upnik v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev ne vloži tožbe v tem predpisanem roku, preneha njegova ločitvena pravica, in če je bila prerekana tudi terjatev, zavarovana s to ločitveno pravico, tudi ta terjatev.

4.3. Kadar je upnik za uveljavitev ločitvene pravice pred začetkom stečajnega postopka začel pravdni postopek, mora upnik v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev predlagati nadaljevanje prekinjenega pravnega postopka, če je upnikovo ločitveno pravico prerekal drug upnik, pa mora upnik s prerekano ločitveno pravico tožbo razširiti tudi na upnika, ki je prerekal terjatev. Če upnik z ločitveno pravico ne predlaga nadaljevanja postopka ali ne razširi tožbe na upnika, ki je prerekal ločitveno pravico, preneha njegova ločitvena pravica, in če je bila prerekana tudi terjatev, zavarovana s to ločitveno pravico, tudi ta terjatev.¹⁰

⁹ Glej S. Bužinel Matelič, delo, cit. v op. 1, str. 61 in 62.

¹⁰ Glej o preizkusu in uveljavljanju zavarovanih terjatev ter ločitvenih pravic zlasti N. Plavšak, delo, cit. v op. 1, str. 235 in 236, in S. Bužinel Matelič, delo, cit. v op. 1, str. 76–79.

4.4. Za primere, ko je prerekana ločitvena pravica, ki je nastala z vpisom v zemljiško knjigo, veljajo enaka pravila kot za primere, ko je nastala ločitvena pravica na podlagi izvršilnega naslova. Ta problematika pa ni predmet tega sestavka.

5. Izpodbijanje ločitvene pravice

5.1. Upnik pridobi zastavno pravico šele na podlagi razpolagalnega pravnega posla, torej na podlagi izpolnitvenega pravnega dejanja. Zato sklenitev zastavne pogodbe, ki ji ni sledila izpolnitev, ni predmet izpodbijne tožbe, saj upnik ni pridobil ločitvene pravice in s tem prednostnega poplačila pred drugimi upniki.¹¹ Seveda je mogoče izpodbijati po splošnih pravilih (ne po posebnih pravilih za izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika) tudi zavezovalni posel, ki ni bil izpolnjen, tako da ni nastala ločitvena pravica. Če je stečajni dolžnik s pravnim poslom v dobro upnika ustanovil hipoteko ali zastavno pravico, pa je upnik posledično pridobil ločitveno pravico. Terjatev in ločitveno pravico mora upnik prijaviti v stečajnem postopku, saj sicer ločitvena pravica in terjatev prenehata. V primeru pravočasne prijave ločitvene pravice mora upnik, ki ločitvene pravice ne priznava, najprej prijavljeno ločitveno pravico prerekati. Le on lahko nato uveljavlja izpodbijni zahtevek po določbi tretjega odstavka 276. člena ZFPPIPP.

5.2. Kadar mora ločitveni upnik uveljaviti že prej prerekano ločitveno pravico, bo stečajni dolžnik ali upnik, ki je prerekal ločitveno pravico v pravdi, ki jo je sprožil ločitveni upnik, lahko uveljavljati tudi ugovor izpodbijnosti. Za dosego pravnih učinkov izpodbijanja torej zadostuje tudi samo ugovor. Lahko pa stečajni dolžnik ali upnik, ki je prerekal ločitveno pravico, vloži v pravdi, ki jo je sprožil nosilec te ločitvene pravice, tudi nasprotno tožbo in z njo uveljavlja izpodbijni zahtevek. Če je ločitvena pravica nastala z vpisom v zemljiško knjigo, mora tisti, ki je ločitveno pravico prerekal, v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev po določbi drugega odstavka 277. člena ZFPPIPP vložiti izpodbijno tožbo v roku za vložitev tožbe za ugotovitev neobstoja te terjatve ali izločitvene pravice. Sicer velja za vložitev izpodbijne tožbe v prvem odstavku 277. člena določen šestmesečni rok po objavi oklica o začetku stečajnega postopka. V tem roku pa mora vložiti tožbo za izpodbijanje pravnega posla stečajni upravitelj ali upnik, ki ločitvene pravice ne priznava, kadar lahko upnik svojo ločitveno pravico uveljavlja zunajodno in je ni dolžan po drugem odstavku 282. člena ZFPPIPP prijaviti v stečajnem postopku.

6. Prodaja premoženja

6.1. V 345. členu ZFPPIPP so določena posebna pravila o prodaji premoženja, ki je predmet ločitvene pravice. Ta pravila se uporabljajo, če je ločitveni upnik pravočasno prijavil ločitveno

¹¹ Glej N. Plavšak, Učinki stečajnega postopka na terjatve, pravice in pogodbeno razmerja, Podjetje in delo, št. 3/1997, str. 302; ista, delo, cit. v op. 1, str. 211.

pravico in mu je bila ta ločitvena pravica priznana. Posebna pravila pa se uporabljajo tudi v primeru prerekanja ločitvene pravice, kadar mora ločitveno pravico v pravdi uveljavljati ločitveni upnik, ki je vložil tožbo in z njo zahteval, da mu sodišče prizna prednostno plačilo zavarovane terjatve iz premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, in ta zahtevek ni bil pravnomočno zavržen, oziroma če zahtevku tistega, ki je ločitveno pravico prerekal, ni bilo pravnomočno ugodeno. Za uporabo posebnih pravil mora biti izpolnjen tudi pogoj iz drugega odstavka 345. člena ZFPPIPP, da kupnina po plačilu stroškov v zvezi s prodajo premoženja, ki je predmet ločitvene pravice iz prvega odstavka tega člena, ne zadošča za celotno plačilo terjatve, zavarovane z ločitveno pravico. Če so izpolnjeni ti pogoji, mora sodišče za sklep o prodaji poleg mnenja ali soglasja upniškega odbora (po prvem odstavku 331. člena in tretjem odstavku 332. člena ZFPPIPP) dobiti tudi mnenje ali soglasje ločitvenega upnika. Za sklep o soglasju k sklenitvi prodajne pogodbe, sklenjene na podlagi neposrednih pogajanj, mora sodišče poleg mnenja ali soglasja upniškega odbora pridobiti tudi mnenje ali soglasje ločitvenega upnika. Zakon ureja tudi primere, če ločitveni upnik svojega mnenja ne sporoči pravočasno.

6.2. Glede izplačil iz posebne razdelilne mase je pomembno tudi že dolgo uveljavljeno stališče sodne prakse, da se iz posebne razdelilne mase krijejo le stroški prodaje premoženja, na katerem je obstajala ločitvena pravica.¹²

6.3. Tudi v stečajnem postopku je mogoče v ekonomskem smislu ohraniti določeno zdravo jedro podjetja, in sicer s prodajo premoženja, ki je poslovna celota in ki ga kupi zainteresirani gospodarski subjekt, ki morebiti namerava nadaljevati določeno gospodarsko dejavnost. S prodajo poslovne celote kupec kot pravni naslednik vstopi v skladu z določbami 343. člena ZFPPIPP v pravni položaj stečajnega dolžnika, pri tem pa prevzame samo tiste obveznosti in javnopravna bremena, ki so povezana s pravnim položajem pri opravljanju podjetja. Taka prodaja pa bi lahko ogrozila privilegirani položaj ločitvenega upnika, ki ima pravico zahtevati prodajo tistega dela premoženja, na katerem mu je bila priznana ločitvena pravica in ločeno poplačilo iz izkupička, realiziranega s prodajo tega premoženja. Kadar sodišče proda premoženje stečajnega dolžnika kot poslovno celoto, se s tem ne more spremeniti položaj ločitvenega upnika. Še vedno ima ločitveni upnik prednostno pravico poplačila iz izkupička.¹³

Seveda pa ima ločitveni upnik prednostno pravico do poplačila le iz tistega sorazmernega dela kupnine, ki se nanaša na del prodanega premoženja, na katerem je imel ločitveno pravico. To izplačilo omogoča način ocenjevanja vrednosti premoženja, ki se prodaja kot poslovna celota, določen v četrtem odstavku 327. člena, ki pravi, da je treba pri prodaji premoženja

¹² Mnenja Posvetovanje sodnikov, objavljena v reviji Podjetje in delo, št. 3/1997, str. 402; sklep Višjega sodišča Koper, opr. št. Cpg 53/2008, z dne 14. 3. 2008; sklep Višjega sodišča Koper, opr. št. Cpg 178/96, z dne 9. 5. 1996.

¹³ S. Bužinel Matelič, delo, cit. v op. 1, str. 115–120, S. Prelič, Pravne posledice prodaje dolžnika kot pravne osebe na ločitvene pravice, Pravna praksa, št. 3/2007.

II.
Zavarovane terjatve v izvršilnem in insolvenčnih postopkih

kot poslovne celote oceniti vrednost za vsako stvar ali premoženje, ki je vključeno v to celoto. Zato bo treba, če bo sodišče odločilo, da se bo premoženje stečajnega dolžnika prodalo kot poslovna celota, oceniti posebej tudi premoženje, na katerem ima upnik ločitveno pravico, in določiti delež, ki ga vrednostno predstavlja premoženje, obremenjeno z ločitveno pravico, v premoženju, ki pomeni poslovno celoto in je kot celota predmet prodaje, saj ni nujno, da se bo premoženje prodalo po izklicni ali izhodiščni ceni.

347.736(497.4)

Pravni letopis 2011, str. 83–90

DR. LOJZE UDE

Uveljavljanje ločitvenih pravic v insolvenčnih postopkih

Na ločitveno pravico, katere bistvo je prednostna pravica do poplačila iz določenega premoženja, začetek postopka prisilne poravnave in stečajnega postopka ne vpliva. Iz izkupička, doseženega z unovčenjem premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, se oblikuje posebna stečajna masa. Na zavarovano terjatev, torej na ločitveno pravico, tudi potrjena prisilna poravnava ne učinkuje. V stečajnem postopku mora upnik v določenem roku prijaviti tudi ločitveno pravico, ker sicer ta pravica preneha. Zastavlja se vprašanje, kakšen vpliv ima začetek stečajnega postopka na obrestovanje terjatev. Po stališčih doktrine začetek stečajnega postopka ne vpliva na obrestovanje terjatev, zavarovanih z ločitveno pravico, tako da se poplačajo obresti iz posebne stečajne mase, kar velja tudi za obresti, ki se natečejo od začetka stečajnega postopka do prodaje premoženja. Preizkus ločitvene pravice poteka po podobnih pravilih kot preizkus drugih terjatev, enako pa velja tudi za izpodbijanje. Za dosego pravnih učinkov izpodbijanja pa zadostuje tudi že ugovor.

Ključne besede: ločitvena pravica, prednostno poplačilo, posebna stečajna masa, prijava ločitvene pravice, obrestovanje zavarovane terjatve, prodaja zastavljenega premoženja, preizkus ločitvene pravice, izpodbijanje ločitvene pravice

347.736(497.4)

Pravni letopis 2011, pp. 83–90

DR. LOJZE UDE

Exercise of Separation Rights in Insolvency Proceedings

The commencement of bankruptcy proceedings does not affect the separation right, the essence of which is the priority in repayment from certain assets. A special bankruptcy estate is formed from the proceeds of liquidating the assets subject to separation rights. The secured claim entailing the separation right is also not affected by a confirmed compulsory settlement. In bankruptcy proceedings, however, the creditor must give notice of his separation right within the time limit, otherwise the right ceases. The question remains what impact the commencement of bankruptcy has on interests on claims. Following the observations of the legal doctrine, bankruptcy does not affect interests on secured claims. Interests are paid from the special bankruptcy estate, which also applies to interest accruing in the period from the commencement of bankruptcy proceedings to the sale of assets. Separation rights must be examined under similar rules as other claims; the same applies to the challenge. An objection is sufficient to achieve the legal effect of challenging the right.

Keywords: separation right, priority repayment, special bankruptcy estate, notice of separation right, interests on secured claims, the sale of pledged assets, examination of separation right, challenge of separation right